

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-8>

УДК 658.8

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

FEATURES OF VENTURE BUSINESS DEVELOPMENT IN UKRAINE

Кубрак Надія Романівнакандидат економічних наук, доцент кафедри,
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З. ГжицькогоORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2834-9736>**Kubrak Nadiya**

Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies

Метою дослідження є характеристика особливостей розвитку венчурного бізнесу в Україні. Виокремлено характеризуючі ознаки сутності венчурного бізнесу. Встановлено, що саме венчурний бізнес відіграє вирішальну роль у сучасній інноваційній економіці, що гіпершвидко розвивається. Така форма бізнесу не просто є ефективним джерелом фінансування, а й каталізатором зростання, інновацій та реалізації далекоглядних ідей. Доведено, що венчурний бізнес робить внесок у національну економіку, підвищуючи її глобальну конкурентоспроможність. Визначено, що фінансуючи компанії у передових секторах, таких як цифрові технології, біотехнології та екологічно чиста енергія, венчурний капітал допомагає забезпечити технологічну та інноваційну перевагу країни на міжнародній арені. Охарактеризовано особливості впливу пандемії COVID-19 на розвиток венчурного бізнесу. Визначено ключові особливості функціонування венчурного бізнесу в умовах воєнного стану.

Ключові слова: маркетинг, венчурний капітал, інвестиції, інвестиційна безпека, венчурний бізнес, національна економіка, воєнний стан, інновації.

The purpose of the study is to characterize the features of the development of venture business in Ukraine. The characterizing features of the essence of venture business are identified. It has been established that it is the venture business that plays a decisive role in the hyper-fast-growing modern innovative economy. This form of business is not just an effective source of funding, but also a catalyst for growth, innovation and the implementation of visionary ideas. The essence of venture capital lies in its role in direct and financial investments that provide development of start-ups and small and medium-sized enterprises with strong growth potential. Unlike traditional sources of funding, venture capital is often willing to bear higher risks in an effort to generate significant investment returns through stakes in these companies. It has been proven that venture business contributes to the national economy, increasing its global competitiveness. By funding companies in cutting-edge sectors such as digital technology, biotechnology and clean energy, venture capital has been found to help secure a country's technological and innovation advantage on the international stage. The features of the impact of the COVID-19 pandemic on the development of venture business are characterized. The key features of the functioning of venture business under martial law are identified. Venture capital and business ventures have a significant impact on the economy, promoting innovation, supporting job creation and stimulating technological progress. Venture capital through the lens of investment is a key force in shaping national economies, stimulating innovation and stimulating economic growth. At its core is the ability to fund and support early-stage companies with the potential to disrupt industries, pioneer technologies and reimagine established markets.

Keywords: marketing, venture capital, investments, investment security, venture business, national economy, martial law, innovation.

Постановка проблеми. Сьогодні саме венчурний бізнес відіграє вирішальну роль у сучасній інноваційній економіці, що гіпершвидко розвивається. Така форма бізнесу не

просто є ефективним джерелом фінансування, а й каталізатором зростання, інновацій та реалізації далекоглядних ідей. За своєю суттю венчурний капітал – це інвестування

у компанії на ранній стадії розвитку з потенціалом експоненційного зростання. Такого роду інвестиції часто спрямовуються у технологічні стартапи, біотехнологічні компанії та інші галузі, де інновації можуть призвести до значного прогресу та зміни самої парадигми сучасного ринку. При цьому, однією з основних причин важливості венчурного бізнесу є його роль підтримки інновацій. Багато новаторських технологій та послуг, які зараз є невід'ємною частиною нашого повсякденного життя, спочатку фінансувалися саме венчурним капіталом. Такі компанії, як Google, Facebook і Amazon, можливо, важко могли б знайти свою опору без ранньої віри і фінансової підтримки венчурних капіталістів як таких. Отже, цей тип фінансування дозволяє стартапам зосередитися на розробці та масштабуванні продуктів без необхідності негайного отримання прибутку, що дозволяє їм розширювати межі технологій та створювати нові галузі.

Зазначимо, що венчурний капітал також відіграє життєво важливу роль в економічному зростанні та створенні нових робочих місць. Відтак, саме ті стартапи, що фінансуються за рахунок венчурного капіталу, часто знаходяться на передньому краї технологій, що призводить до створення нових робочих місць та стимулювання економічної активності у секторах, які мають вирішальне значення для майбутнього безпекового росту. Відмічаємо, що венчурний бізнес відіграє важливу роль у розвитку культури безпеки як такої. Він уможлиблює підвищення рівня фінансової безпеки, яка спонукає людей реалізовувати інноваційні ідеї, знаючи, що існує підтримка високоризикованих та високоприбуткових проектів. Такого роду культура інновацій необхідна для суспільного прогресу, стимулюючи покращення у всьому: від охорони здоров'я до освіти та екологічної стійкості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Важливі аспекти розвитку венчурного бізнесу, розкривалися в працях таких вчених О. Барановського, О. Вовчак, С. Волосович, О. Гаманкової, Ж. Гарбар, Н. Дибко, І. Запатріної, М. Кужелева, І. Лук'яненко, Л. Лисяк, І. Лютого, А. Мазаракі, В. Міщенко, У. Ніконенко, І. Рекуненка, С. Семіколенової, О. Силкіна, В. Федосова, І. Чугунова, В. Шелудько, А. Штангрета, Н. Шульги, С. Юрія та інших. Однак низка теорій і концепцій щодо врахування особливості воєнного стану в Україні, досі залишаються не розкритими повною мірою, що й зумовило вибір даної тематики, її актуальність.

Метою дослідження є характеристика особливостей розвитку венчурного бізнесу в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сутність венчурного капіталу полягає в його ролі в прямих та фінансових інвестицій, які забезпечують розвиток стартапів та малих та середніх підприємств із сильним потенціалом до росту [1–2]. На відміну від традиційних джерел фінансування, венчурний капітал не рідко готовий нести вищі ризики, прагнучи отримати суттєвий прибуток від інвестицій за рахунок часток у цих компаніях. Це зумовлено прагненням до інновацій, які можуть зруйнувати ринки, впровадити революційні технології чи створити нові галузі. Венчурні капіталісти не лише пропонують фінансову підтримку, але також надають стратегічні поради, зв'язки в галузі та наставництво, по суті відіграючи вирішальну роль у супроводі компаній на ранній стадії від зародження до успіху [3–5]. При цьому, венчурний бізнес розширюється на основі венчурного капіталу, охоплюючи ширшу екосистему підприємницьких підприємств, які прагнуть інновацій та швидкого масштабування. Він є симбіотичними відносинами між інвесторами та підприємцями, в яких ризик приймається заради можливості отримання значних майбутніх винагород. Відтак, такого роду екосистема передбачає не тільки фінансові операції, а й мережу підтримки, порад і ресурсів, які надають венчурні фірми. Суть венчурного бізнесу полягає в його орієнтації на зростання та інновації, розширення меж можливого та стимулювання економічного та технологічного прогресу (рис. 1).

Венчурний капітал і венчурний бізнес значно впливають на економіку, сприяючи інноваціям, підтримуючи створення робочих місць і стимулюючи технологічний прогрес [6–8]. Вони відіграють вирішальну роль у фінансуванні підприємств, які традиційні банки можуть вважати надто ризикованими, особливо в таких секторах, як цифрові технології, біотехнології та чиста енергія [9–10]. При цьому, зазначимо, що під час пандемії COVID-19 роль та робота венчурного бізнесу набули нового виміру. Оскільки світ зіткнувся з безпрецедентними проблемами, екосистема венчурного капіталу стала рятівним колом для багатьох стартапів, які зіткнулися з невизначеним майбутнім. Венчурним капіталістам довелося швидко адаптуватися, надаючи не лише фінансову підтримку, а й стратегічне керівництво, щоб допомогти компаніям

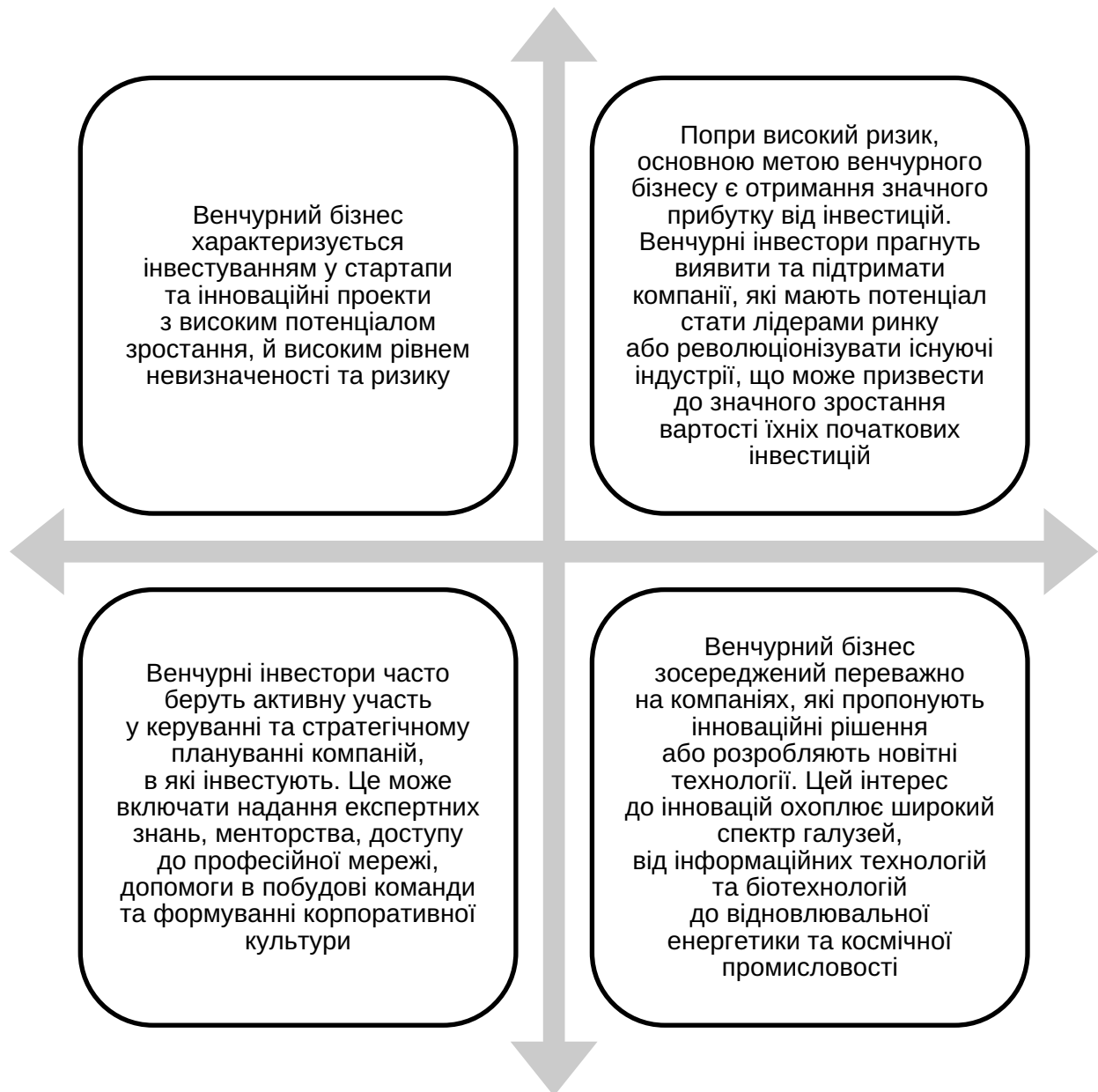

Рис. 1. Характеристика венчурного бізнесу

Джерело: власні дослідження

упоратися зі складнощами пандемії, від зміни поведінки споживачів до збоїв у глобальних ланцюжках постачання (рис. 2).

По суті, реакція екосистеми венчурного капіталу на пандемію COVID-19 підкреслила її роль у підвищенні стійкості та інновацій перед глобальними проблемами. Саме венчурний бізнес продемонстрував вирішальну важливість їх капіталу у підтримці не лише економічного зростання та технологічного прогресу, а й у задоволенні нагальних соціальних потреб під час кризових ситуацій. Цей період посилив значення венчурного капіталу як гнучкого, перспективного джерела фінан-

сування, необхідного для стимулювання інновацій та реагування на потреби глобальної економіки, що вкрай динамічно змінюються.

Розвиток венчурного бізнесу в умовах війни в Україні демонструє унікальну стійкість і адаптивність, працюючи в умовах, далеких від норм стабільності та передбачуваності, які зазвичай віддають перевагу інвесторам. Відтак, такого роду складне середовище не лише стало випробуванням на міцність українських стартапів та венчурних компаній, а й виявило унікальні особливості роботи у зоні бойових дій. По-перше, відбулося помітне зрушення у бік секторів, які мають безпосередне

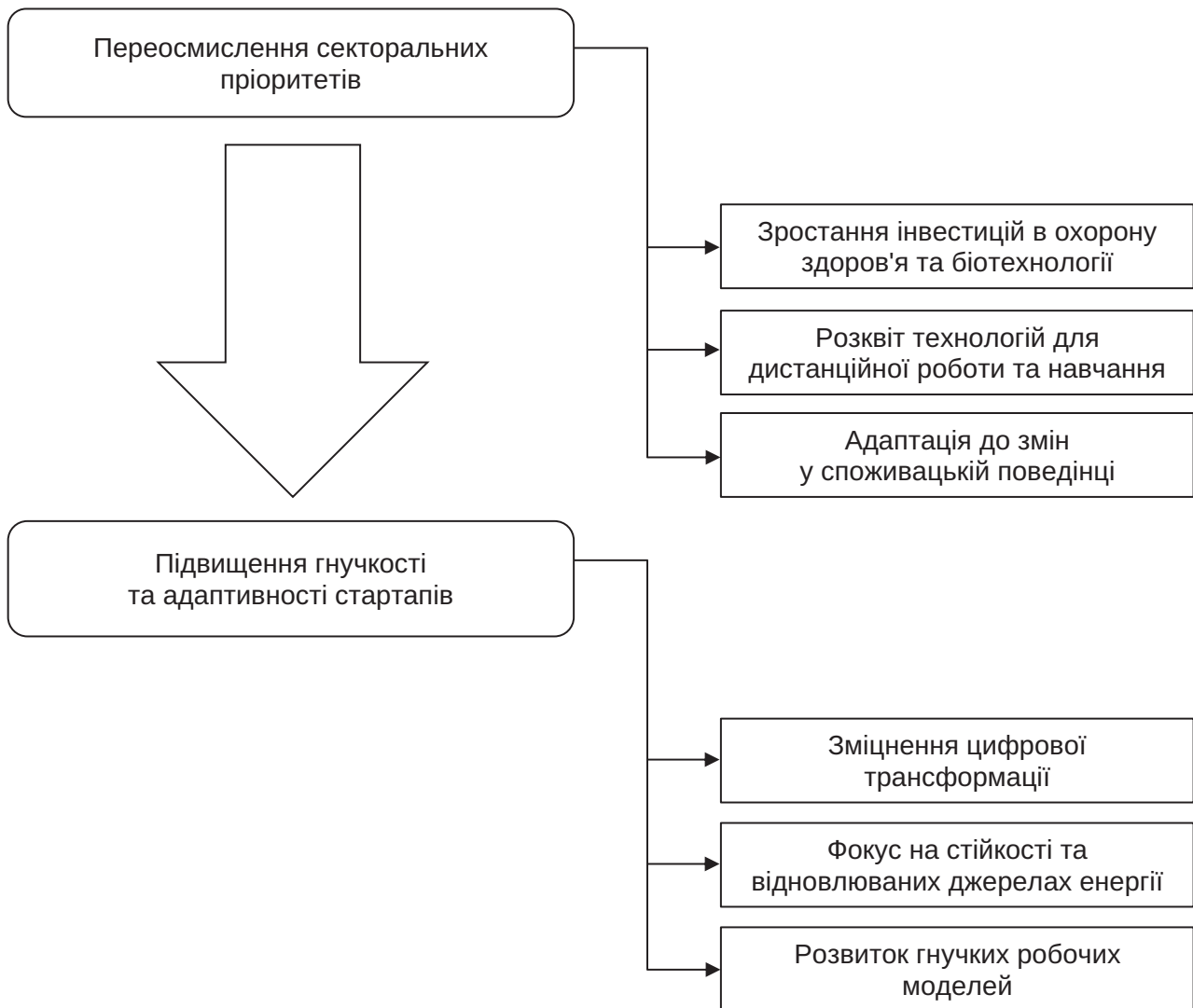

Рис. 2. Вплив пандемії COVID-19 на розвиток венчурного бізнесу

Джерело: власні дослідження

відношення до потреб та довгострокового відновлення країни, таких як оборонні технології, кібербезпека та сільськогосподарські технології, що відображає стратегічний поворот для вирішення як поточної кризи, так і посткризової ситуації. По-друге, ситуація у венчурному бізнесі в Україні під час війни наголосила на важливості міжнародного співробітництва та підтримки. Українські стартапи все частіше шукали та отримували підтримку з боку глобальних венчурних компаній, використовуючи діаспору та міжнародні мережі для забезпечення фінансування, наставництва та доступу до ринку. Ця глобальна участь є не просто рятувальним колом, а й стратегічним розширенням, що допомагає українським підприємствам масштабуватись та інтернаціоналізуватись швидшими темпами, ніж це могло б статися інакше (табл. 1).

Зіткнувшись із труднощами, українські стартапи та технологічні компанії продемонстрували чудову гнучкість, змінюючи операції та лінійки продуктів для задоволення нових потреб, таких як технології дронів для розвідки та сільськогосподарські технології для забезпечення продовольчої безпеки.

Висновки. Підсумовуючи, зазначимо, що венчурний бізнес через призму інвестицій є ключовою силою у формуванні національної економіки, стимулюванні інновацій та стимулюванні економічного зростання. Його суть полягає у здатності фінансувати та підтримувати компанії на ранній стадії розвитку, здатні зробити революцію в галузях, впровадити новаторські технології та переосмислити усталені ринки. Відтак, такого роду інвестиції не тільки сприяють зростанню цих стартапів, а й відіграють значну роль у ширшому

Таблиця 1

Особливості функціонування венчурного бізнесу в умовах війни

№	Особливості	Характеристика
1	Фокус на критично важливих секторах	Венчурний бізнес в умовах війни має тенденцію переорієнтуватися на проекти та стартапи, які пропонують рішення для нагальних потреб країни. Це включає оборонну промисловість, кібербезпеку, технології дистанційної роботи, медичні інновації та сільськогосподарські технології
2	Міжнародна підтримка та співпраця	В умовах війни значно зростає значення міжнародної підтримки та співпраці для венчурного бізнесу. Іноземні інвестиції, партнерства та обмін знаннями стають життєво необхідними для підтримки стартап-екосистеми, що зазнає труднощів через воєнні дії
3	Адаптація та гнучкість	Стартапи та венчурні фонди стаються бути значно більш адаптивними та гнучкими, щоб вижити в умовах війни. Це включає швидку зміну бізнес-моделей, переорієнтацію продукції або послуг під нові реалії та потреби, а також розвиток інновацій, спрямованих на вирішення специфічних воєнних чи соціальних проблем
4	Зростання інновацій у сфері безпеки та оборони	Венчурний бізнес в умовах війни активно інвестує в інновації, пов'язані з безпекою, обороною та розробкою технологій моніторингу
5	Підвищення стійкості	В умовах війни венчурний бізнес розвиває високий рівень стійкості та витривалості. Компанії вчаться працювати та розвиватися в умовах постійної невизначеності, використовуючи обмежені ресурси максимально ефективно

Джерело: власні дослідження

економічному середовищі, сприяючи створенню робочих місць, інновацій та конкурентоспроможності у національному масштабі. Можна стверджувати, що саме венчурний капітал є основним драйвером інновацій у національній економіці. Надаючи необхідні фінансові ресурси та керівництво стартапам, венчурний капітал дозволяє цим компаніям розробляти нові продукти та послуги, що може призвести до створення абсолютно нових ринків чи трансформації існуючих. Венчурний бізнес суттєво сприяє створенню робочих місць та економічному розвитку. Стартапи, що фінансуються венчурним капіталом, часто зростають прискореними темпами, що

потребує найму додаткових співробітників для підтримки цього розширення. Відтак, нові робочі місця сприяють скороченню безробіття та підвищенню економічної активності, а додатковою перевагою є те, що багато з цих посад перебувають у високотехнологічних галузях, пропонуючи заробітну плату вище за середню та створюючи кваліфіковану робочу силу. На нашу думку, суть впливу венчурного бізнесу в національну економіку передбачає сприяння інноваціям, стимулювання економічного зростання та створення робочих місць, уможливлення подальших інвестицій та забезпечення конкурентної позиції на світовій арені.

REFERENCES:

- Jurevičienė, D., & Martinkutė, A. (2013). Venture capital funds: theoretical aspects. *Business: Theory and Practice*, 14(2), 117–130. [in English]
- Dias, E., & Lopes, D. S. (2014). Co-operation between large enterprises (LE's) and SME's: an approach to overcome the stage internationalization process. *Business: Theory and Practice*, 15(4), 316–327 [in English]
- Deng, Q.Z., Liu, T. (2020). Research on comprehensive competitive evaluation of P2P network lending platforms based on BP neural network model. *Review of Computer Engineering Studies*, vol. 7, no. 1, pp. 13–19. [in English]
- Bilan, Y., Lyeonov, S., Lyulyov, O., Pimonenko, T. (2019). Brand management and macroeconomic stability of the country. *Polish Journal of Management Studies*, 19(2): 61–74. [in English]

5. Yan, M.-R. (2011). A fuzzy logic enhanced bargaining model for business pricing decision support in joint venture projects. *Journal of Business Economics and Management*, 12(2), 234–247. [in English]
6. Liu, Y., Zhang, H., Wu, Y., & Dong, Y. (2019). Ranking range based approach to MADM under incomplete context and its application in venture investment evaluation. *Technological and Economic Development of Economy*, 25(5), 877–899. [in English]
7. Cabrerizo, F. J., Al-Hmouz, R., Morfeq, A., Balamash, A. S., Martínez, M. A., & Herrera-Viedma, E. (2017). Soft consensus measures in group decision making using unbalanced fuzzy linguistic information. *Soft Computing*, 21(11), 3037–3050 [in English]
8. Cid-López, A., Hornos, M. J., Carrasco-González, R. A., & Herrera-Viedma, E. (2018). Prioritization of the launch of ICT products and services through linguistic multi-criteria decision-making. *Technological and Economic Development of Economy*, 24(3), 1231–1257 [in English]
9. de Almeida, A. T., de Almeida, J. A., Costa, A. P. C. S., & de Almeida-Filho, A. T. (2016). A new method for elicitation of criteria weights in additive models: Flexible and interactive tradeoff. *European Journal of Operational Research*, 250(1), 179–191 [in English]
10. Aggarwal, R., Kryscynski, D., & Singh, H. (2015). Evaluating venture technical competence in venture capitalist investment decisions. *Management Science*, 61(11), 2685–2706 [in English]